

ОСНОВНИ СТРУКТУРНИ ПОКАЗАТЕЉИ ПОСЛОВАЊА СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА BASIC STRUCTURAL INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES

У 2024. години у Републици Српској пословале су 322 стране подружнице са 33 602 запослена лица. Укупан промет који су ова предузећа остварила износио је 7,6 милијарди КМ, док је додата вриједност по факторским трошковима достигла двије милијарде КМ.

Број страних подружница у 2024. години, већи је за 13 предузећа у односу на претходну годину, док је број запослених лица мањи за 1,9% или 660 лица.

Стране подружнице чиниле су 3,5% од укупног броја тржишно оријентисаних предузећа, односно предузећа обухваћених „Годишњим извјештајем структурних пословних статистика за 2024. годину“ (СПС). У укупном броју страних подружница највише их је у подручјима Прерађивачка индустрија 32,3% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 24,5%.

Државе чланице Европске уније имају највеће учешће у капиталу страних подружница у Републици Српској, 53,4%.

Од укупног броја запослених лица, добијених путем СПС истраживања за предузећа, 21,6% ангажовано је у страним подружницама. Посматрано по подручјима КД, највећи дио запослених у страним подружницама ангажован је у подручјима Прерађивачка индустрија 46,6% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 26,9%.

Стране подружнице, у којима највеће учешће у капиталу имају државе чланице Европске уније, ангажују 65,7% од укупног броја запослених лица.

У укупно оствареном промету предузећа по СПС истраживању, стране подружнице учествују са 26,4%. Посматрано према подручјима дјелатности, промет страних подружница остварен је уз највећи допринос оних из подручја Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 53,8% и Прерађивачка индустрија 26,2%.

Од укупно оствареног промета страних подружница, 52,2% остварују оне у којима највеће учешће у капиталу имају државе које нису чланице Европске уније.

Учешће страних подружница у додатој вриједности по факторским трошковима из СПС истраживања је 24,2%. У стварању додате вриједности по факторским трошковима страних подружница највише доприносе подружнице из подручја Прерађивачка индустрија 29,7% и Трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала 23,6%.

У додатој вриједности по факторским трошковима страних подружница 54,7% учествују подружнице у којима највеће учешће у капиталу имају државе које нису чланице Европске уније.

Статистиком страних подружница обухваћена су предузећа из подручја индустрије (В, С, Д и Е), грађевинарства (Ф), трговине (Г) и нефинансијских услуга (Н, И, Ј, Л, М, Н, Р, Q, R и S), према Класификацији дјелатности КД БиХ 2010.

Основни структурни показатељи пословања страних подружница дати су према подручјима дјелатности, величини подружница и према државама у којима је сједиште страног власника са највећим учешћем у капиталу.

In 2024, there were 322 foreign affiliates operating in Republika Srpska, with 33,602 persons employed. Total turnover that these enterprises generated amounted to 7.6 billion BAM, with value added at factor cost reaching two billion BAM.

Compared to the previous year, there were 13 foreign affiliates more in 2024, while the number of persons employed decreased by 1.9% or 660 persons.

Foreign affiliates accounted for 3.5% of the total number of market-oriented enterprises, that is, of the enterprises covered by the "Annual report on Structural business statistics for 2024" (SBS). In the total number of foreign affiliates, the highest share was that of those in the sections Manufacturing with 32.3% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles with 24.5%.

EU member states had the highest share in capital of foreign affiliates, namely 53.4%.

Of the total number of employed persons obtained through the SBS survey for enterprises, 21.6% were employed in foreign affiliates. By section of the Classification of Economic Activities, of the total number of persons employed in foreign affiliates, majority were employed in the sections Manufacturing 46.6% and Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles 26.9%.

Foreign affiliates in which EU member states have the highest share in capital employed 65.7% of the total number of employed persons.

Foreign affiliates had a share of 26.4% in the total turnover of enterprises obtained through the SBS survey. The highest contribution to the turnover of foreign affiliates, by section of economic activities, was that of affiliates in the sections Wholesale and retail trade; repair or motor vehicles and motorcycles 53.8% and Manufacturing 26.2%.

Of the total turnover of foreign affiliates, 52.2% was generated by those in which non-EU member states have the highest share in capital.

The share of foreign affiliates in the total value added at factor cost obtained through the SBS survey was 24.2%. In the production of value added at factor cost of foreign affiliates, the highest contribution was that of affiliates in the sections Manufacturing 29.7% and Wholesale and retail trade; repair or motor vehicles and motorcycles 23.6%.

Affiliates in which non-EU member states have the highest share in capital had a share of 54.7% in the total value added at factor cost of foreign affiliates.

Foreign affiliates statistics covers enterprises from the sections Industry (B, C, D and E), Construction (F), Trade (G) and Non-financial Services (H, I, J, L, M, N, P, Q, R and S), in accordance with the Classification of Economic Activities KD BiH 2010.

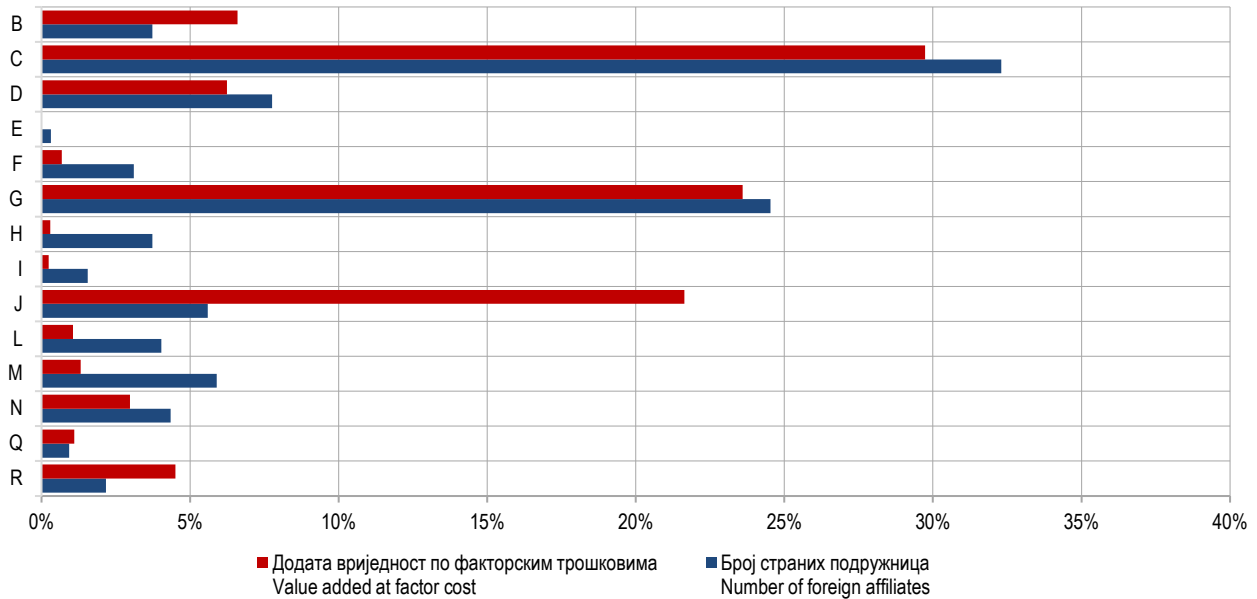
Basic structural indicators of business activities of foreign affiliates are shown by section of economic activities, size of affiliates and by country of headquarters of the foreign owner with the highest share in capital.

1. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЉИ О ПОСЛОВАЊУ СТРАНИХ ПОДРУЖНИЦА, 2024.
BASIC INDICATORS OF BUSINESS ACTIVITIES OF FOREIGN AFFILIATES, 2024

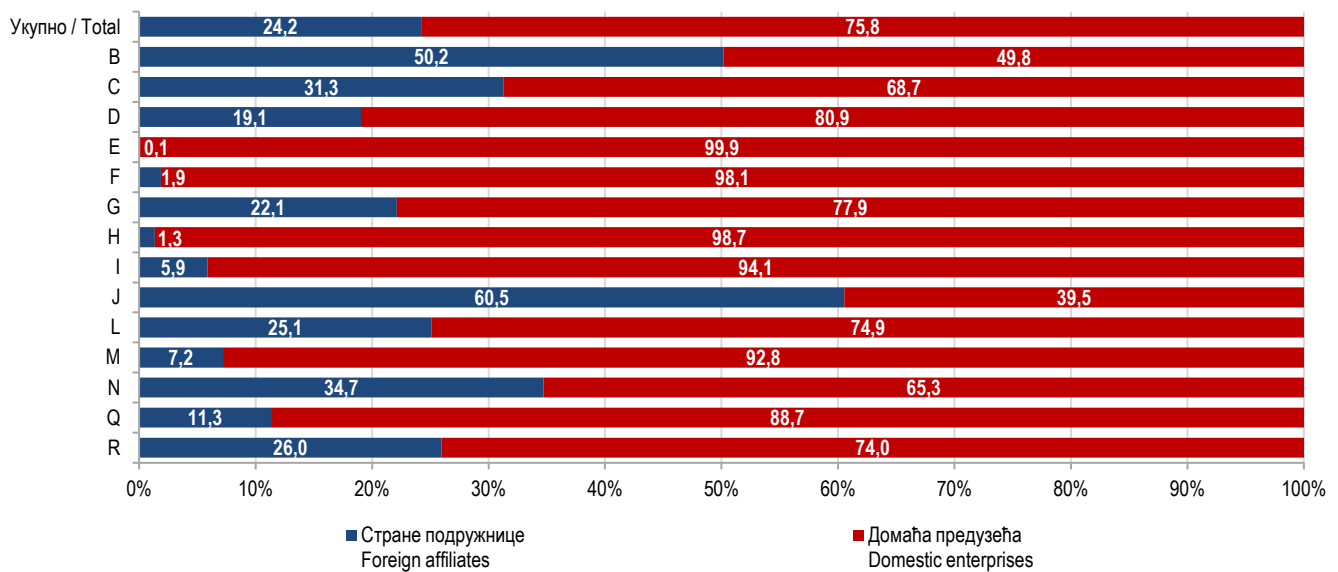
	Број страних подружница <i>Number of foreign affiliates</i>	Број запослених лица <i>Number of persons employed</i>	Промет <i>Turnover</i>	Вриједност производње <i>Production value</i>	Додата вриједност по факторским трошковима <i>Value added at factor cost</i>	Трошкови запослених <i>Personnel costs</i>	
Стране подружнице у Републици Српској, УКУПНО	322	33 602	7 569 239	4 204 848	1 981 332	998 980	<i>Foreign affiliates in Republika Srpska, TOTAL</i>
ПРЕМА ПОДРУЧЈИМА ДЈЕЛАТНОСТИ							<i>BY SECTION OF ACTIVITIES</i>
Подручја индустрије (В, С, Д, Е)	142	18 090	2 469 158	2 363 458	843 576	503 318	<i>Industrial sections (B, C, D, E)</i>
Грађевинарство (F)	10	135	44 860	42 256	13 558	3 573	<i>Construction (F)</i>
Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала (G)	79	9 052	4 068 814	763 278	467 468	253 879	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (G)</i>
Подручја нефинансијских услуга (H, I, J, L, M, N, Q, R)	91	6 325	986 407	1 035 856	656 730	238 210	<i>Non-financial services (H, I, J, L, M, N, Q, R)</i>
ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							<i>BY SIZE</i>
Мале (0-49 запослених лица)	220	2 901	1 246 266	666 116	283 021	100 635	<i>Small (0-49 employed persons)</i>
Средње (50-249 запослених лица)	68	8 475	2 686 336	1 231 058	454 263	257 260	<i>Medium (50-249 employed persons)</i>
Велике (250 и више запослених лица)	34	22 226	3 636 637	2 307 674	1 244 048	641 085	<i>Large (250 and more employed persons)</i>
ПРЕМА ДРЖАВАМА У КОЈИМА ЈЕ СЈЕДИШТЕ СТРАНОГ ВЛАСНИКА СА НАЈВЕЋИМ УЧЕШЋЕМ У КАПИТАЛУ							<i>BY COUNTRY OF HEADQUARTERS OF THE FOREIGN OWNER WITH THE HIGHEST SHARE IN CAPITAL</i>
Државе чланице ЕУ, УКУПНО	172	22 090	3 620 704	2 156 095	898 143	583 566	<i>EU member states, TOTAL</i>
Аустрија	32	1 620	439 254	212 856	74 722	49 920	<i>Austria</i>
Италија	25	3 842	404 017	417 518	139 882	95 961	<i>Italy</i>
Кипар	11	1 247	496 486	116 104	86 891	47 164	<i>Cyprus</i>
Луксембург	7	5 119	725 737	217 681	161 540	114 784	<i>Luxembourg</i>
Њемачка	17	2 223	242 333	254 870	87 847	64 759	<i>Germany</i>
Словенија	26	4 484	413 938	406 391	134 708	102 294	<i>Slovenia</i>
Холандија	11	422	133 518	91 162	47 018	19 223	<i>Netherlands</i>
Хрватска	21	1 897	419 686	222 021	82 681	53 168	<i>Croatia</i>
Чешка	8	200	34 529	34 971	14 442	7 808	<i>Czech Republic</i>
Остале државе чланице ЕУ ¹⁾	14	1 036	311 206	182 521	68 412	28 485	<i>Other EU member state¹⁾</i>
Државе ван ЕУ, УКУПНО	150	11 512	3 948 535	2 048 753	1 083 189	415 414	<i>Non-EU member states, TOTAL</i>
Кина	5	91	27 610	27 891	2 938	2 239	<i>China</i>
Русија	5	1 181	1 412 914	150 720	71 025	43 212	<i>Russian Federation</i>
Сједињене Америчке Државе	5	104	5 186	5 527	4 895	4 584	<i>United States of America</i>
Србија	95	6 696	1 905 584	1 346 279	709 602	240 038	<i>Serbia</i>
Уједињено Краљевство	13	1 902	413 690	359 283	222 456	77 713	<i>United Kingdom</i>
Црна Гора	5	231	21 299	21 588	5 989	5 509	<i>Montenegro</i>
Швајцарска	14	1 193	146 638	129 129	61 189	38 641	<i>Switzerland</i>
Остале државе ван ЕУ ²⁾	8	114	15 614	8 336	5 095	3 478	<i>Other non-EU member states²⁾</i>

¹⁾ Остале државе чланице ЕУ су: Белгија, Бугарска, Грчка, Данска, Литванија, Мађарска, Пољска, Румунија, Словачка, Француска и Шведска.
Other EU member states are Belgium, Bulgaria, Greece, Denmark, Lithuania, Hungary, Poland, Romania, Slovakia, France and Sweden.

²⁾ Остале државе ван ЕУ су Норвешка, Сјеверна Македонија, Уједињени Арапски Емирати; Сингапур и Хонгконг (Пореске оазе).
Non-EU member countries are Norway, North Macedonia, United Arab Emirates; Singapore and Hong Kong (off-shore financial centres).

Графикон 1. Број страних подружница и остварена додата вриједност, учешће по подручјима дјелатности, 2024.
Graph 1. Number of foreign affiliates and realised value added, share by section of economic activities, 2024

Графикон 2. Учешће страних подружница у укупној додатој вриједности подручја дјелатности, 2024.
Graph 2. Share of foreign affiliates in the total value added of sections of economic activities, 2024

Подручја дјелатности према КД БиХ 2010	Sections of economic activity according to KD BiH 2010
Вађење руда и камена	B Mining and quarrying
Прерађивачка индустрија	C Manufacturing
Производња и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и Снабдијевање водом; канализација, управљање отпадом и дјелатности санације животне средине	D Electricity, gas, steam and air-conditioning supply
Грађевинарство	E Water supply; sewerage; waste management and remediation activities
Трговина на велико и на мало; поправка моторних возила и мотоцикала	F Construction
Саобраћај и складиштење	G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Дјелатности пружања смјештаја, припреме и послуживања хране; хотелијерство и угоститељство	H Transportation and storage
Информације и комуникације	I Accommodation and food service activities
Пословање некретнинама	J Information and communication
Стручне, научне и техничке дјелатности	L Real estate activities
Административне и помоћне услужне дјелатности	M Professional, scientific and technical activities
Дјелатности здравствене заштите и социјалног рада	N Administrative and support service activities
Умјетност, забава и рекреација	Q Human health and social work activities
	R Arts, entertainment and recreation

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методологија за провођење истраживања усклађена је са европским статистичким стандардима и њен садржај прописан је ЕУ Уредбом за пословне статистике 2019/2152 и Уредбом за имплементацију 2020/1197.

Страна подружница, у смислу Inward FATS је предузеће које је резидент у Републици Српској, али је под контролом стране институционалне јединице. То су предузећа у којима је учешће страног капитала (једне или више држава) у укупном капиталу 50% и више. Подаци Inward FATS показују колико је учешће и колики је утицај страних подружница у домаћој економији.

Јединице посматрања су све стране подружнице које су садржане у подацима Структурних пословних статистика (СПС). Оквир страних подружница добијен је на основу листе Централне банке БиХ, засноване на Истраживању о директним страним улагањима.

Подаци статистике страних подружница резултат су статистичке обраде Годишњих извјештаја структурних пословних статистика и Годишњих финансијских извјештаја активних предузећа.

Резултати Структурних пословних статистика, односно статистике страних подружница производе се на бази директно прикупљених података за предузећа са 20 и више запослених лица и на бази Годишњих финансијских извјештаја за предузећа са мање од 20 запослених лица.

Дефиниције варијабли

Број страних подружница обухвата активна предузећа, која се баве тржишном производњом, а у већинском су страном власништву.

Број запослених лица обухвата број запослених и неплаћена запослена лица као што су власници, партнери, чланови породице који раде у предузећу, волонтери и др. Број запослених обухвата лица која имају заснован радни однос на неодређено или одређено вријеме са пуним или непуним радним временом. Бројем запослених обухваћени су сезонски радници, приправници и радници који раде код куће, лица у штрајку или краткорочном одсуству. Нису обухваћена лица на дугорочном одсуству. Запослени су плаћени од стране послодавца за извршени рад, а плаћање може бити у форми плате, накнаде, хонорара, награда, плаћања по комаду или плаћања у натури.

Промет обухвата обрачунате приходе од продаје властитих производа, пружених услуга и продаје робе за препродају током референтног периода, без ПДВ-а и сличних одбитних пореза. Искључени су попусти при продаји, снижења цијена, вриједност враћене робе, као и субвенције добијене од државе, остали, финансијски и ванредни приходи.

Вриједност производње, је вриједност свих добара и услуга које су произвеле стране подружнице у току референтног периода.

Додата вриједност по факторским трошковима исказана је у бруто износу (без одузимања амортизације), а рачуна се тако да се вриједност производње у основним цијенама додају субвенције, а одузму трошкови пореза на производе и производњу и вриједност међуфазне потрошње.

Трошкови запослених су укупне накнаде запосленима током референтног периода, у новцу или у натури. Чине их бруто плате и накнаде плата, те остали трошкови запослених који имају карактер личних примања.

Величина страних подружница одређена је бројем запослених, према којем се разликују мале, средње и велике. Мале запошљавају, просјечно годишње, од 0 до 49 радника, средње од 50 до 249, а велике 250 и више радника.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

Methodology used for the survey implementation is harmonised with the European statistical standards and its content is stipulated in the EU Regulation for Business Statistics 2019/2152 and in the implementation Regulation 2020/1197.

Foreign affiliate in terms of Inward FATS is an enterprise resident in Republika Srpska, but controlled by a foreign institutional unit. These are enterprises in which the share of foreign capital (one or more countries) in the total capital is 50% or more. Inward FATS data present the share and influence of foreign affiliates on the domestic economy.

Observation units are all foreign affiliates covered by the Structural Business Statistics data (SBS). The framework of foreign affiliates was obtained on the basis of the List of the Central Bank of Bosnia and Herzegovina, which is based on the Survey on direct foreign investment.

Data of foreign affiliates statistics are the result of the statistical processing of Annual reports on Structural Business Statistics and Annual financial statements of active enterprises.

Results of Structural Business Statistics, ie statistics of foreign affiliates have been produced based on the directly collected data for enterprises with 20 or more persons employed, and based on the Annual financial statements for enterprises with less than 20 persons employed.

Definitions of variables

Number of foreign affiliates covers active enterprises operating commercially, which are majority foreign-owned.

Number of employed persons includes number of employees and unpaid employed persons such as proprietors, partners, family members working regularly in the enterprise, volunteers, etc. Number of employees covers persons who are employed on a temporary or permanent basis, working in full or part time. Number of employees includes seasonal workers, apprentices, people working from home, and persons on strike or on short-term leave. This number does not cover persons on long-term leave. Employees are paid by the employer for performed work and payments can be in the form of wage, salary, fee, gratuity, piecemeal pay or remuneration in kind.

Turnover covers calculated revenues from sale of own products, revenues from provided services and revenues from sale of goods for resale, during the reference period, without VAT and similar deductible taxes. Sales discounts, price reductions, value of returned goods, as well as subsidies received from the state, other, financial and extraordinary incomes are excluded.

Production value is the value of all goods and services produced by foreign affiliates during the reference period.

Value added at factor cost is shown as the gross amount (without depreciation deduction) and it is calculated by adding subsidies to production value at basic prices and subtracting product and production tax costs and value of intermediate consumption from it.

Personnel costs are defined as total compensation of employees during the reference period, in money or in kind. These consist of gross wages and salaries and other personnel costs having the character of personal income.

Size of foreign affiliates is determined by the number of employees and based on this classification foreign affiliates can be small, medium and large. Small ones employ between 0 and 49 persons a year on average, medium ones employ between 50 and 249 persons, while large ones employ 250 or more people.

Саопштење припремиле: Слађана Никић и Даница Бабић
е-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba danica.babic@rzs.rs.ba

Prepared by: Slađana Nikić and Danica Babić
e-mail: sladjana.nikic@rzs.rs.ba danica.babic@rzs.rs.ba

Издаје Републички завод за статистику, Република Српска, Бања Лука, Владике Платона бб - Тел. +387 51 332 700 - Директор Дарко Милуновић, главни уредник - Излази годишње - Саопштење је објављено на Интернету на адреси: www.rzs.rs.ba - Е-mail: stat@rzs.rs.ba - Приликом коришћења података обавезно навести извор

Published by Republika Srpska Institute of Statistics, Banja Luka, Vladike Platona bb - Tel. +387 51 332 700 - Director Darko Milunović, Editor in chief - Annual periodicity - Release is available on the Internet at: www.rzs.rs.ba - E-mail: stat@rzs.rs.ba - These data can be used provided the source is acknowledged